

Na temelju članka 39. točka f) Ustava Hercegovačko-neretvanske županije-kantona („Narodne novine HNŽ“, broj: 2/98, 3/98, 4/00, 7/04 i 6/21), Skupština Hercegovačko-neretvanske županije-kantona je na sjednici održanoj _____ 2023. godine donijela

Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O MATERIJALNOJ POTPORI OBITELJIMA S DJECOM

Članak 1.

U Zakonu o materijalnoj potpori obiteljima s djecom („Narodne novine HNŽ“, broj: 9/22) u članku 6. stavku (1) točki b) iza riječi: „jednokratna“ dodaje se riječ: „novčana“, a u točki c) iza riječi: „porođaja i njege djeteta“ interpunkcijski znak „točka“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, te se dodaje točka: „d) dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom.“

Članak 2.

Članak 10. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na novčanu pomoć neuposlenoj roditelji koja ispunjava uvjete iz članka 8. ovoga Zakona priznati će se od dana rođenja djeteta.

(2) Zahtjev za priznavanje prava iz stavka (1) ovoga članka podnosi se u roku od 60 dana od dana rođenja djeteta.

(3) Novčanu pomoć iz stavka (1) ovoga članka može ostvariti neuposlena roditelja ako ima prebivalište u Županiji najmanje godinu dana prije rođenja djeteta.

(4) Novčana pomoć neuposlenoj roditelji traje dok postoje uvjeti za ostvarivanje prava, a najdulje 12 mjeseci od dana rođenja djeteta.

(5) Ukoliko se zahtjev iz stavka (2) ovoga članka podnese po isteku roka od 60 dana od dana rođenja djeteta, pravo na novčanu pomoć priznat će se od prvog dana u mjesecu u kojemu je zahtjev podnesen.

(6) Neuposlenoj roditelji kojoj sukladno ovom Zakonu prestane pravo na novčanu pomoć, isplata će se izvršiti za mjesec u kojem je pravo prestalo.“

Članak 3.

U nazivu Odjeljka B. iza riječi: „Jednokratna“ dodaje se riječ: „novčana“.

Članak 4.

U nazivu članka 13. i stavku (1) iza riječi: „jednokratnu“ dodaje se riječ: „novčanu“.

Članak 5.

U nazivu članka 14. i stavku (1) iza riječi: „jednokratnu“ dodaje se riječ: „novčanu“.

Članak 6.

U nazivu članka 15. iza riječi: „jednokratnu“ dodaje se riječ: „novčanu“.

Članak 7.

Iza „ODJELJKA C. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta“ dodaje se novi „ODJELJAK D. Dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom“ i članci 21a., 21b., 21c. i 21d. koji glase:

„Članak 21a.

(Pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom)

- (1) Neovisno od prava na dječji dodatak utvrđenog u Zakonu o materijalnoj potpori obiteljima s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 52/22), pravo na dječji dodatak, pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom, ostvaruje dijete s teškoćama u razvoju ili invaliditetom nastalim prije 18. godine života ili za vrijeme redovitog školovanja, a najkasnije do 26. godine života.

- (2) Pravo iz stavka (1) ovoga članka ostvaruje se od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva za ostvarivanje prava, a traje do navršene 18. godine života odnosno do završetka redovitog školovanja i osposobljavanja za život i rad, a najkasnije do 26. godine života.
- (3) Pravo iz stavka (1) ovoga članka ostvaruje se i za vrijeme dok je dijete usljed bolesti ili liječenja spriječeno da izvršava obveze u školi, a najkasnije do navršene 26. godine života.
- (4) Pravo iz stavka (1) ovoga članka ne ostvaruje dijete koje je rješenjem centra za socijalni rad / službe socijalne skrbi smješteno u ustanovu socijalne skrbi.

Članak 21b.

(Uvjeti za ostvarivanje prava na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom)

(1) Pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom iz članka 21a. ovoga zakona bez obzira na visinu prihoda ostvaruje dijete s teškoćama u razvoju ili invaliditetom što se dokazuje nalazom i mišljenjem Stručnog tijela sukladno pravilniku kojim je uređen postupak procjene, praćenja i upućivanja djece s teškoćama ili invaliditetom.

(2) Pravo na dječji dodatak iz stavka (1) ovoga članka ostvaruje i dijete s teškoćama u razvoju ili invaliditetom koje u momentu podnošenja zahtjeva posjeduje Nalaz, ocjenu i mišljenje Stručnog povjerenstva za utvrđivanje preostale sposobnosti i kategorizaciju djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju ili Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.

Članak 21c.

(Visina dječjeg dodatka za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom)

Visina dječjeg dodatka za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom iz članka 21a. ovoga zakona iznosi 19% (devetnaest posto) najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine utvrđene sukladno odredbama Zakona o radu.

Članak 21d.

(Prestanak prava na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom)

Pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom prestaje:

- navršavanjem 18. godine života ili završetkom redovitog školovanja i osposobljavanja za život i rad, a najkasnije navršavanjem 26. godine života;
- smrću djeteta;
- stupanjem djeteta u brak ili stjecanjem potomstva;
- donošenjem rješenja o smještaju djeteta u ustanovu socijalne skrbi.“
-

Članak 8.

U članku 22. stavku (1) iza točke: „b)“ riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 9.

U članku 23. iza točke: „b)“ riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 10.

U članku 29. iza riječi: „b)“ riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza riječi: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 11.

U članku 30. stavku (1) iza točke: „b)“ riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

U stavku (2) iza točke: „a)“ riječ „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „b)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 12.

U članku 31. iza točke: b), riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 13.

U članku 32. iza točke: „a)“, riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 14.

U članku 43. stavku (1) toč. a) i b), iza točke: „b“, riječ: „i“ zamjenjuje se interpunkcijskim znakom „zarez“, a iza točke: „c)“ dodaje se riječ: „i“ i točka: „d)“.

Članak 15.

Ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona uskladiti odredbe provedbenog akta iz članka 23. ovoga zakona.

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavlje u „Narodnim novinama HNŽ“, a primjenjivat će se od prvog dana narednog mjeseca.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA-KANTON
SKUPŠTINA

ZAMJENICI PREDSEDavajućEG

Broj:
Mostar,

Tomislav Martinović

Džafer Alić

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI I ZAKONSKI TEMELJ ZA DONOŠENJE OVOGA ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovoga zakona sadržan je u odredbama članka 15. točka j), članka 16. točka e) i članka 39. točka f) Ustava Hercegovačko-neretvanske županije-kantona („Narodne novine HNŽ“, br. 2/98, 3/98, 4/00 i 7/04).

Prema odredbi članka 15. Ustava HNŽ-K, Županija ima sve ovlasti koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije, a posebice, pored navedenog, i za „ j) provedbu socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite.“

Odredbom članka 16. Ustava je propisano da su sukladno Ustavu Federacije, Županija i Federacija odgovorni i za: „ e) socijalnu politiku“.

Člankom 39. točka f) Ustava je propisano da Skupština „donosi zakone i ostale propise za izvršavanje djelokruga Županije.“

Zakonski temelj za donošenje ovoga zakona sadržan je u članku 10. stavak (3) Zakona o materijalnoj potpori obiteljima s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/22) kojim je propisano da županije-kantoni utvrđuju i dodatna prava od onih utvrđenih ovim zakonom ovisno o njihovim materijalnim mogućnostima i drugim potrebama obitelji s djecom.

II. NAČELA NA KOJIMA SE TEMELJI ZAKON

Zakon se temelji na načelu dostupnosti i zabrane diskriminacije.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o materijalnoj potpori obiteljima s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/22) (u daljem tekstu: Federalni zakon) kao prava obitelji s djecom utvrđeni su pravo na dječji dodatak i pravo na novčanu pomoć neuposlenoj roditelji. Predmetnim zakonom propisani su uvjeti i postupak za ostvarivanje navedenih prava, a financiranje istih se vrši iz Proračuna Federacije BiH. Uvjet ostvarivanja prava na dječji dodatak prema Federalnom zakonu je da ukupni mjesečni prihodi po članu zajedničkog kućanstva ne prelaze 40% najniže prosječne plaće u Federaciji utvrđene sukladno odredbama Zakona o radu.

Člankom 10. stavak (3) istog zakona propisano je da županije-kantoni utvrđuju i dodatna prava od onih utvrđenih ovim zakonom ovisno o njihovim materijalnim mogućnostima i drugim potrebama obitelji s djecom. Koristeći se ovom mogućnošću, predloženim rješenjem se u Zakon o materijalnoj potpori obiteljima s djecom („Narodne novine HNŽ“, broj: 9/22) (u daljem tekstu: Zakon HNŽ-K) uvodi „pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom“ koje će ostvarivati sva djeca za koju je nalazom i mišljenjem mjerodavnog Stručnog tijela utvrđeno da imaju teškoće u razvoju ili invaliditet, a bez obzira na visinu prihoda zajedničkog kućanstva. Na ovaj način, djeca s teškoćama u razvoju ili invaliditetom s prebivalištem u HNŽ-K koja dolaze iz kućanstava u kojima ukupni mjesečni prihodi po članu ne prelaze 40% najniže plaće u FBiH će ostvarivati pravo i po Federalnom i po Zakonu HNŽ-K, dok će djeca s teškoćama u razvoju ili invaliditetom koja dolaze iz kućanstava u kojima ukupni mjesečni prihodi po članu prelaze navedeni iznos pravo na dječji dodatak ostvarivati po Zakonu HNŽ-K. Predlagač se u formuliranju ovakvog zakonskog rješenja rukovodio inicijativama za uvođenje ovog prava u Zakon HNŽ-K izraženim od strane zastupnika u Skupštini HNŽ-K, te činjenicom da se na ovaj način pruža dodatna podrška djeci s teškoćama u razvoju ili invaliditetom, te izjednačavaju njihove mogućnosti s mogućnostima djece koja nemaju teškoće odnosno invaliditet. Sukladno izraženom stavu Skupštine HNŽ-K za potrebom uvođenja ovog prava, za njegovo financiranje su u Proračunu Hercegovačko-neretvanske županije-kantona („Narodne novine HNŽ“, broj: 1/23) predviđena sredstva u iznosu od 1.000.000,00 KM.

Predloženim rješenjem se mijenja i članak 10. Zakona HNŽ-K na način da se jasnije reguliraju uvjeti za ostvarivanje prava na novčanu pomoć neuposlenoj roditelji.

IV. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Člankom 1. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 6. stavak (1) Zakona o materijalnoj potpori obiteljima s djecom na način da se naziv prava na jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta mijenja u pravo na jednokratnu novčanu pomoć za opremu novorođenog djeteta, te se pored prava iz toč. a), b) i c), uvodi i d) pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom.

Člankom 2. Nacrta mijenja se članak 10. Zakona o materijalnoj potpori obiteljima s djecom na način da se u stavku (3) propisuje da novčanu pomoć neuposlenoj roditelji može ostvariti neuposlena roditelja ako ima prebivalište u Županiji najmanje godinu dana prije rođenja djeteta.

Člankom 3. Nacrta dopunjava se naziv Odjeljka B. na način da se pravo na jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta sada naziva pravo na jednokratnu novčanu pomoć za opremu novorođenog djeteta.

Člancima 4., 5. i 6. Nacrta vrši se usklađivanje teksta Zakona s novim nazivom Odjeljka B.

Člankom 7. Nacrta iza ODJELJKA C. dodaje se novi „ODJELJAK D. Dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom“ i članci 21a., 21b., 21c. i 21d. kojima se definira pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom, uvjeti za ostvarivanje prava, visina dječjeg dodatka za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom, te prestanak prava.

Člankom 8. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 22. na način da se stavkom (2) propisuje da će o pravima iz članka 6. stavak (1) toč. a), b), c) i d), u prvom stupnju odlučivati Centar prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva.

Člankom 9. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 23. na način da se istim propisuje da će ministar zdravstva, rada i socijalne skrbi naputkom bliže regulirati sva pitanja koja se odnose na priznavanje prava iz članka 6. stavak (1) toč. a), b), c) i d).

Člankom 10. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 29. na način da se istim propisuje da se sredstva za financiranje prava iz članka 6. stavak (1) toč. a), b), c) i d) osiguravaju u proračunu Županije-kantona.

Člankom 11. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 30. stavak (1) na način da se istim propisuje da se isplate novčanih naknada iz članka 6. stavak (1) toč. a), b), c) i d) ovoga Zakona vrše na temelju rješenja o priznavanju prava koje Centar unosi u Jedinstvenu bazu podataka Ministarstva, te da isplate tih naknada vrši Centar, i članak 30. stavak (2) na način da se istim propisuje da isplate novčanih naknada iz članka 6. stavak (1) toč. a), b) i d) ovoga Zakona vrši Centar.

Člankom 12. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 31. na način da se istim propisuje da prvostupanjsko tijelo koje rješava po zahtjevu za priznavanje prava, vodi evidenciju o korisnicima po spolu i izvršenim isplatama prema ovom Zakonu i dostavlja mjesečna zbirna izvješća o broju korisnika po spolu, iznosu naknada i isplatama Ministarstvu iz članka 6. stavak (1) toč. a), b), c) i d) ovoga Zakona.

Člankom 13. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 32. na način da se istim propisuje da se novčana primanja iz članka 6. stavak (1) toč. a), c) i d) ovoga Zakona isplaćuju u mjesečnim iznosima i to za razdoblje koje prethodi mjesecu isplate.

Člankom 14. Nacrta mijenja se i dopunjava članak 43. na način da se istim propisuje da će se novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 KM kazniti nadležno prvostupanjsko tijelo ako korisniku, protivno odredbama ovoga Zakona, uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju (članak 6. st. (1) toč. a), b), c) i d)) i omogućiti korištenje prava osobi kojoj ne pripada pravo po ovom Zakonu ili joj ne pripada u tom obliku (čl. 6. st. (1) toč. a), b), c) i d)).

Člankom 15. Nacrta propisuje se obveza Ministra da u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona uskladi odredbe provedbenog akta iz članka 23. ovoga zakona.

Člankom 16. Nacrta propisuje se objava, stupanje na snagu i početak primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o materijalnoj potpori obiteljima s djecom.

V. PROCJENA FINACIJSKIH SREDSTAVA

Za provođenje ovoga Zakona predviđena su sredstva u Proračunu Hercegovačko-neretvanske županije-kantona („Narodne novine HNŽ“, broj: 1/23) na poziciji Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-K, organizacijska jedinica 19 01 0002 SREDSTVA ZA SOCIJALNU SKRB / ZAŠTITU, ekonomski kod 614100 JAM019 Dodatak na djecu u iznosu od 1.000.000,00 KM i za njegovu provedbu nisu potrebna dodatna sredstva.

VI. KONZULTACIJE I ZATRAŽENA MIŠLJENJA

Prije upućivanja Zakona u proceduru usvajanja, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-K je provelo konzultacije s centrima za socijalni rad / službama socijalne skrbi s područja Hercegovačko-neretvanske županije-kantona. Dana 19.04.2023. godine svim centrima / službama socijalne skrbi Zakon je dostavljen elektronskim putem i upućen poziv za davanje komentara i prijedloga na tekst istog. U roku naznačenom u pozivu, sugestije su dostavili Centar za socijalni rad Grada Mostara i Centar za socijalni rad Jablanica. Ostali centri i službe socijalne skrbi (u Ravnom, Neumu, Čitluku, Stocu, Prozor-Rami i Konjicu) nisu imali primjedbi i komentara na dostavljeni materijal.

Centar za socijalni rad Grada Mostara dostavio je niz sugestija, i to: izmjenu redosljeda članaka 2. i 3.; dopunu članka 21b. stavkom (2) kojim će biti utvrđeno da pravo na dječji dodatak ostvaruje i dijete s teškoćama u razvoju ili invaliditetom koje u momentu podnošenja zahtjeva posjeduje nalaz, ocjenu i mišljenje Stručnog povjerenstva za utvrđivanje preostale sposobnosti i kategorizaciju djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju ili Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja; te izmjenu članka 21d. stavak (1) anlineja 1 na način da se kao jedan od razloga za prestanak prava na dječji dodatak predvidi završetak redovitog školovanja djeteta.

Svi navedeni prijedlozi su prihvaćeni i uvršteni u tekst Zakona.

Centar za socijalni rad Jablanica također je dostavio niz sugestija od kojih je prihvaćena jedna sugestija. Jedna od sugestija bila je da se u članku 21a. riječi: „od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva“ zamijene riječima: „od dana podnošenja zahtjeva“, a radi usklađivanja s Federalnim zakonom prema kojem se pravo na dječji dodatak priznaje od dana podnošenja zahtjeva. Ova sugestija nije prihvaćena iz razloga jer pravo na dječji dodatak za djecu s teškoćama u razvoju ili invaliditetom predviđeno u Nacrtu zakona predstavlja dodatno pravo u odnosu na prava predviđena Federalnim zakonom, te shodno tomu županija-kanton ima mjerodavnost utvrđivanja načina i uvjeta reguliranja istog.

Druga sugestija se odnosi na izmjenu članka 21b. da se poslije riječi: „prihoda“ dodaju riječi: „i procenta invaliditeta“ pod obrazloženjem da bi na ovaj način sva djeca s teškoćama odnosno invaliditetom u županiji-kantonu ostvarila pravo na dječji dodatak bez obzira na procent invaliditeta. Ova sugestija nije prihvaćena budući da i prema sadašnjoj formulaciji članka 21b. pravo na dječji dodatak ostvaruju sva djeca s teškoćama u razvoju ili invaliditetom bez obzira na procent invaliditeta, jer se kao uvjet za ostvarivanje ovog prava zahtijeva samo nalaz mjerodavnog tijela iz kojeg se vidi da dijete ima teškoću odnosno invaliditet bez naglašavanja procenta istog.

Sugestija koja se odnosi na izmjenu naziva prava: „jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta“ u: „jednokratna novčana pomoć za novorođeno dijete“ djelomično je prihvaćena na način da naziv ovog prava sada glasi: „jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta“. Novim nazivom se precizira o kakvoj vrsti pomoći se radi (novčanoj), ali se idalje zadržavaju riječi: „za opremu novorođenog djeteta“ budući da je svrha ove pomoći upravo kupovina stvari i opreme koja je potrebna za novorođeno dijete.

Sugestija koja se odnosi na dopunu članka 13. na način da se u istom doda stavak (3) kojim će se predvidjeti da, ako jedan od roditelja djeteta ima prebivalište na području druge županije-kantona dužan je dostaviti dokaz da nije ostvario pravo iz stavka (1) ovoga članka na području tog županije-kantona nije prihvaćena. Uvjet za ostvarivanje ovog prava, kao i drugih prava utvrđenih Zakonom, ostvaruje osoba koja ima prebivalište na području županije-kantona, a druge županije-kantoni uvjete ostvarivanja prava uređuju svojim zakonima.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ-K Zakon je dostavilo na mišljenje Uredu za zakonodavstvo Vlade HNŽ-K, Ministarstvu financija HNŽ-K i Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNŽ-K. Svi navedeni organi dostavili su mišljenje da isti može ići u dalju proceduru (Mišljenje Ureda za zakonodavstvo Vlade HNŽ-K, broj: 15-2-31-96-1/23 od 04.05.2023. godine, Mišljenje Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNK, broj: 03-02-278/23 od 04.05.2023. godine i Mišljenje Ministarstva financija HNŽ-K, broj: 01-02-1583/23-1 od 05.05.2023. godine).